

Marmara'nın Yerel Diplomasi Analizi:

Yerel Yönetimlerin Küresel Bağlantıları

**Marmara'nın
Yerel Diplomasi Analizi:
Yerel Yönetimlerin
Küresel Bağlantıları**

Aralık 2024

MARMARA'NIN YEREL DİPLOMASİ ANALİZİ: YEREL YÖNETİMLERİN KÜRESEL BAĞLANTILARI

Editör:

Burcuhan Şener

Yazarlar:

Araştırma Raporu:

Özge Sivrikaya

Merve Ağca

Ayşe Göç Yalçınkaya

"Değişen Uluslararası Siyasette

Yerel Diplomasinin Rolü" Makalesi:

Prof. Dr. Birgül Demirtaş

Katkıda Bulunanlar:

Birgül Demirtaş

Büşra İnce

Duygu Şenyol

Ebru Ertugal

Ervin Sezgin

Metin Güleç Yalçın

Samet Keskin

Sevdenur Alkaya

Tasarım:

sonntag.agency

Grafiklerin Tasarımı*:

Şulenaz Ünlü

Büşra İnce

İlk Baskı: Aralık 2024

Matbaa Adı: İhlas Gazetecilik A.Ş.

Matbaa Sertifika No: 45589

ISBN: 978-625-8164-26-8

MBB Kültür Yayınları Sertifika No: 15668

Yayın No: 171

Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları

Sarıdemir Mah. Rağıp Gümüşpala Cad. No:10

Eminönü 34134 Fatih-İstanbul, Türkiye

Tel: +90 212 402 19 00

info@mbb.gov.tr

www.marmara.gov.tr

www.mbbkulturyayinlari.com

KÜLTÜR YAYINLARI

Bütün yayın hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

* Veri görselleştirilmesi Marmara Belediyeler Birliği Veri ve Teknoloji Merkezi tarafından yapılmıştır.

Marmara'nın Yerel Diplomasi Analizi:

Yerel Yönetimlerin Küresel Bağlantıları

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	13
YÖNETİCİ ÖZETİ	14
MARMARA BELEDİYELER BİRLİĞİ YEREL DİPLOMASİ ÇALIŞMALARI	21
DEĞİŞEN ULUSLARARASI SİYASETTE YEREL DİPLOMASİNİN ROLÜ	28
GİRİŞ	62
ARAŞTIRMA YÖNTEMİ VE KAPSAMI	70
Araştırma Yöntemi	70
Araştırmaya Katılan Belediyeler	72
ARAŞTIRMA BULGULARI	77
1. Belediyelerin Dış İlişkilere Dair Kurumsal Yapıları	78
Belediyelerde Dış İlişkiler Birimleri	79
Belediyelerde Dış İlişkiler Faaliyeti Yürüten Birimlerin Personeli ve Kurumsal Yapısı	86
Belediyelerde Dış İlişkiler Faaliyeti Yürüten Birimlerin Dış Paydaş İlişkileri	98
2. Belediye Personelinin Dış İlişkilere Dair Görüşleri	104
3. Belediyelerin Uluslararası Ağlara Üyelikleri	118
Belediyelerin Uluslararası Ağlara Üyelik Durumu	119
Belediyelerin Uluslararası Ağlara Üye Olmama Sebepleri	121
Belediyelerin Üye Oldukları Uluslararası Ağlar	124
Belediyelerin Uluslararası Ağlarla İş Birliği Geliştirdikleri Konular	126
Belediyelerin Uluslararası Ağların Etkinliklerine Katılımı	129
Üye Oldukları Ağların Belediyelere Katkıları	134
Belediyelerin Üye Oldukları Uluslararası Ağlara Katkıları	137
4. Belediyelerin Kardeş Şehir İlişkileri	142
Belediyelerin Kardeş Şehirleri	143
Belediyelerin Kardeş Şehir İlişkisi Kurma Motivasyonları	146
Belediyelerin Kardeş Şehir İlişkisi Kurma Nedenleri	148
Belediyelerin Kardeş Şehirleriyle Yürüttükleri Faaliyetler	150
Belediyelerin Kardeş Şehirleriyle Görüşme Sıklıkları ve İş Birlikleri	154
Belediyelerin Kardeş Şehir İlişkisi Kurarken Zorlandıkları Hususlar	157
Belediyelerin Kardeş Şehir İlişkisi Yürütürken Zorlandıkları Hususlar	160
Belediyelerin Sonlandırılan Kardeş Şehir İlişkileri	162
Belediyelerin Kardeş Şehirleriyle Geliştirdikleri Özgün Projeler	166

5. Belediyelerin Uluslararası Projelere Dahiliyeti	172
Belediyelerin Uluslararası Projelere Katılım Durumu	173
Belediyelerin Yararlandıkları Fon Kaynakları	175
Belediyelerin Yürüttükleri Uluslararası Projelerin Temaları	179
Belediyelerin Uluslararası Proje Başvurularındaki Statüsü	181
Belediyelerin Uluslararası Projelerde İş Birliği Yaptıkları Kurumlar	184
Belediyelerde Uluslararası Projeleri Yürüten Birimler	187
Belediyelerin Uluslararası Projelere İlişkin Yaşadıkları Sorunlar	189
6. Belediyelerin Uluslararası İş Birliği Sözleşmeleri	196
Belediyelerin Yurt Dışındaki Kurumlarla İş Birliği Sözleşmeleri	196
Belediyelerin Yurt Dışındaki Kurumlarla İş Birliği Yaptıkları Konular	199
Belediyelerin Yurt Dışındaki Kurumlarla İş Birliği Yaparken Karşılaştıkları Sorunlar	202
7. Belediyelerin Uluslararası Etkinliklere Katılımı	208
Belediyelerin Uluslararası Etkinliklere Katılım Durumu	208
Belediyelerin Uluslararası Etkinliklere Katılmama Sebepleri	210
Belediyelerin Katılım Sağladıkları Uluslararası Etkinlikler ve Türleri	213
Belediyelerin Uluslararası Etkinliklere Katılım Sıklıkları	218
Belediyelerin Yurt Dışı Görevleri Esnasında Yaptıkları Ziyaretler	220
8. Belediyelerin Küresel Gündeme Dair Farkındalıkları ve Çalışmaları	224
Belediyelerin Küresel Gündemlere Dair Farkındalıkları	225
Belediyelerin Küresel Gündemlere Dair Çalışmaları	228
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	240
EKLER	253
EK - 1: Uluslararası Kent Ağları Listesi	254
EK - 2: Marmara Bölgesi Yerel Diplomasi Araştırması Anket Formu	256
KAYNAKÇA	272

TABLO VE GRAFİKLER

TABLolar

- Tablo 1:** Anketi Dolduran Belediye Temsilcilerinin Birimleri
- Tablo 2:** Anketi Dolduran Belediye Temsilcilerinin Dağılımı
- Tablo 3:** Araştırmaya Katılan Belediyeler
- Tablo 4:** Dış İlişkiler Birimine Sahip Olmayan Belediyelerde Dış İlişkiler Faaliyeti Yürüten Birimler

GRAFİKLER

- Grafik 1:** Dış İlişkiler Birimi Olan Belediye Oranı
- Grafik 2:** Belediye Ölçeğine Göre Belediyelerin Dış İlişkiler Birimleri
- Grafik 3:** İllere Göre Belediyelerin Dış İlişkiler Birimleri
- Grafik 4:** Belediyelerin Dış İlişkiler Birimlerinin Adları
- Grafik 5:** Belediye Ölçeğine Göre Belediyelerde Dış İlişkiler Birimi Kurulma Sebepleri
- Grafik 6:** İllere Göre Belediyelerde Dış İlişkiler Birimi Kurulma Sebepleri
- Grafik 7:** Belediye Ölçeğine Göre Belediyelerin Dış İlişkilerle İlgili Faaliyet Yürüten Personel Sayısı
- Grafik 8:** Dış İlişkilerle İlgili Faaliyet Yürüten Belediye Personelinin Mezun Olduğu Bölümler
- Grafik 9:** Belediye Ölçeğine Göre Belediyelerin Dış İlişkilerle İlgili Faaliyet Yürüten Birimlerinde Yabancı Dil Bilen Personel Sayısı
- Grafik 10:** Belediye Ölçeğine Göre Dış İlişkilerle İlgili Faaliyet Yürüten Belediye Personelinin Bildiği Diller
- Grafik 11:** Belediye Ölçeğine Göre Belediye Personelinin Üst Yönetim ile Dış İlişkiler Faaliyetlerine Yönelik İstişare Etme Oranı
- Grafik 12:** Belediye Ölçeğine Göre Belediye Personelinin Üst Yönetim ile Dış İlişkiler Faaliyetlerine Yönelik İstişare Etme Sıklığı
- Grafik 13:** Belediye Ölçeğine Göre Belediye Üst Yönetiminin Dış İlişkilerle İlgili Faaliyet Yürüten Birimden Beklentileri
- Grafik 14:** İllere Göre Belediye Üst Yönetiminin Dış İlişkilerle İlgili Faaliyet Yürüten Birimden Beklentileri
- Grafik 15:** Belediye Ölçeğine Göre Dış İlişkiler Konusunda Kurumsal Stratejisi Olan Belediye Oranı
- Grafik 16:** İllere Göre Dış İlişkiler Konusunda Kurumsal Stratejisi Olan Belediye Oranı
- Grafik 17:** Belediye Ölçeğine Göre Belediyelerin Dış İlişkilerle İlgili Çalışmalarını Belirleme Yolu
- Grafik 18:** Belediye Ölçeğine Göre Belediyelerin Dış İlişkiler Çalışmaları Yürütürken Belediye Birlikleriyle Kurduğu İletişim
- Grafik 19:** İllere Göre Belediyelerin Dış İlişkiler Çalışmaları Yürütürken Belediye Birlikleriyle Kurduğu İletişim
- Grafik 20:** Belediyelerin Dış İlişkiler Çalışmaları Yürütürken Dışişleri Bakanlığı ile Kurduğu İletişim
- Grafik 21:** Belediye Ölçeğine Göre Belediyelerin Dış İlişkiler Çalışmaları Yürütürken Dışişleri Bakanlığı ile Kurduğu İletişim
- Grafik 22:** İllere Göre Belediyelerin Dış İlişkiler Çalışmaları Yürütürken Dışişleri Bakanlığı ile Kurduğu İletişim
- Grafik 23:** Belediye Ölçeğine Göre Ulusal Dış Politikaların Belediye Dış İlişkilerine Etkisi

- Grafik 24:** İllere Göre Ulusal Dış Politikaların Belediye Dış İlişkilerine Etkisi
- Grafik 25:** Belediye Ölçeğine Göre Yerel Diplomasinin Küresel Barışa Katkısı
- Grafik 26:** İllere Göre Yerel Diplomasinin Küresel Barışa Katkısı
- Grafik 27:** Belediye Ölçeğine Göre Belediyelerin Dış İlişkiler Faaliyetlerinin Gerekliliği
- Grafik 28:** İllere Göre Belediyelerin Dış İlişkiler Faaliyetlerinin Gerekliliği
- Grafik 29:** Belediyelerin Dış İlişkiler Faaliyetlerinde Karşılaştığı En Temel Üç Sorun
- Grafik 30:** İllere Göre Belediyelerin Dış İlişkiler Faaliyetlerinde Karşılaştığı En Temel Üç Sorun
- Grafik 31:** Belediye Ölçeğine Göre Mevzuat Değişikliğinin Gerekliliği
- Grafik 32:** İllere Göre Mevzuat Değişikliğinin Gerekliliği
- Grafik 33:** Mevzuat Değişikliğinin Gerekli Olduğu Alanlar
- Grafik 34:** Belediye Ölçeğine Göre Dış İlişkiler Biriminin Gerekliliği
- Grafik 35:** İllere Göre Dış İlişkiler Biriminin Gerekliliği
- Grafik 36:** Dış İlişkiler Birimlerinde İstihdam Edilmesine İhtiyaç Duyulan Lisans Mezuniyet Bölümleri
- Grafik 37:** Belediyelerin Uluslararası Ağlara Üyelikleri
- Grafik 38:** Belediye Ölçeğine Göre Belediyelerin Uluslararası Ağlara Üyelikleri
- Grafik 39:** İllere Göre Belediyelerin Uluslararası Ağlara Üyelikleri
- Grafik 40:** Belediye Ölçeğine Göre Belediyelerin Uluslararası Ağlara Üye Olmama Sebepleri
- Grafik 41:** İllere Göre Belediyelerin Uluslararası Ağlara Üye Olmama Sebepleri
- Grafik 42:** Belediyelerin Uluslararası Ağlara Üyeliklerinin Zamana Göre Değişimi
- Grafik 43:** Belediye Ölçeğine Göre Belediyelerin Üyesi Oldukları Uluslararası Ağlarla İş Birliği Geliştirdiği Temalar
- Grafik 44:** İllere Göre Belediyelerin Üyesi Oldukları Uluslararası Ağlarla İş Birliği Geliştirdiği Temalar
- Grafik 45:** Belediye Ölçeğine Göre Belediyelerin Üyesi Oldukları Uluslararası Ağların Etkinliklerine Katılma Sıklığı
- Grafik 46:** İllere Göre Belediyelerin Üyesi Oldukları Uluslararası Ağların Etkinliklerine Katılma Sıklığı
- Grafik 47:** Belediye Ölçeğine Göre Belediyelerin Katıldıkları Uluslararası Ağ Etkinlikleri
- Grafik 48:** İllere Göre Belediyelerin Katıldıkları Uluslararası Ağ Etkinlikleri
- Grafik 49:** Belediye Ölçeğine Göre Uluslararası Ağların Belediyelere Katkıları
- Grafik 50:** İllere Göre Uluslararası Ağların Belediyelere Katkıları
- Grafik 51:** Belediye Ölçeğine Göre Belediyelerin Uluslararası Ağlara Katkıları
- Grafik 52:** İllere Göre Belediyelerin Uluslararası Ağlara Katkıları
- Grafik 53:** Belediyelerin Kardeş Şehirleri
- Grafik 54:** Belediye Ölçeğine Göre Belediyelerin Kardeş Şehirleri
- Grafik 55:** İl Ölçeğine Göre Belediyelerin Kardeş Şehirleri
- Grafik 56:** Sınır İllerde Bulunan Belediyelerin Kardeş Şehirleri
- Grafik 57:** Belediye Ölçeğine Göre Belediyelerin Kardeş Şehir İlişkisi Kurma Motivasyonu

TABLO VE GRAFİKLER

- Grafik 58:** İllere Göre Belediyelerin Kardeş Şehir İlişkisi Kurma Motivasyonu
- Grafik 59:** Belediye Ölçeğine Göre Belediyelerin Kardeş Şehir İlişkisi Kurma Nedenleri
- Grafik 60:** İllere Göre Belediyelerin Kardeş Şehir İlişkisi Kurma Nedenleri
- Grafik 61:** Belediyelerin Kardeş Şehirleriyle Yürüttükleri Faaliyetler
- Grafik 62:** Belediye Ölçeğine Göre Kardeş Şehirlerle Yürütülen Faaliyetler
- Grafik 63:** İllere Göre Kardeş Şehirlerle Yürütülen Faaliyetler
- Grafik 64:** Belediye Ölçeğine Göre Kardeş Şehirlerle Görüşme Sıklıkları ve İş Birlikleri
- Grafik 65:** İllere Göre Kardeş Şehirlerle Görüşme Sıklıkları ve İş birlikleri
- Grafik 66:** Belediye Ölçeğine Göre Görüşülmeyen Kardeş Şehirler
- Grafik 67:** İllere Göre Görüşülmeyen Kardeş Şehirler
- Grafik 68:** Belediye Ölçeğine Göre Kardeş Şehir İlişkisi Kurarken Zorlanılan Hususlar
- Grafik 69:** İllere Göre Kardeş Şehir İlişkisi Kurarken Zorlanılan Hususlar
- Grafik 70:** Belediye Ölçeğine Göre Kardeş Şehir İlişkisi Yürütürken Zorlanılan Hususlar
- Grafik 71:** İllere Göre Kardeş Şehir İlişkisi Yürütürken Zorlanılan Hususlar
- Grafik 72:** Belediye Ölçeğine Göre Sonlandırılan Kardeş Şehir İlişkileri
- Grafik 73:** İllere Göre Sonlandırılan Kardeş Şehir İlişkileri
- Grafik 74:** Belediye Ölçeğine Göre Kardeş Şehir İlişkilerinin Sonlandırılma Sebepleri
- Grafik 75:** İllere Göre Kardeş Şehir İlişkilerinin Sonlandırılma Sebepleri
- Grafik 76:** Belediye Ölçeğine Göre Kardeş Şehirlerle Geliştirilen Özgün Projeler
- Grafik 77:** İllere Göre Kardeş Şehirlerle Geliştirilen Özgün Projeler
- Grafik 78:** Belediyelerin Uluslararası Projelere Dahiliyeti
- Grafik 79:** Belediye Ölçeğine Göre Uluslararası Projelere Dahiliyet
- Grafik 80:** İllere Göre Uluslararası Projelere Dahiliyet
- Grafik 81:** Belediye Ölçeğine Göre Belediyelerin Yararlandıkları Hibe/Fonlar
- Grafik 82:** İllere Göre Belediyelerin Yararlandıkları Hibe/Fonlar
- Grafik 83:** Belediye Ölçeğine Göre Uluslararası Projelerin Temaları
- Grafik 84:** İllere Göre Uluslararası Projelerin Temaları
- Grafik 85:** Belediye Ölçeğine Göre Uluslararası Projelere Başvurulardaki Statü
- Grafik 86:** İllere Göre Uluslararası Projelere Başvurulardaki Statü
- Grafik 87:** Belediye Ölçeğine Göre Uluslararası Projelerde İş Birliği Yapılan Kurumlar
- Grafik 88:** İllere Göre Uluslararası Projelerde İş Birliği Yapılan Kurumlar
- Grafik 89:** Belediye Ölçeğine Göre Uluslararası Projeleri Yürüten Birimler
- Grafik 90:** İllere Göre Uluslararası Projeleri Yürüten Birimler
- Grafik 91:** Belediye Ölçeğine Göre Uluslararası Projelere İlişkin Yaşanan Sorunlar
- Grafik 92:** İllere Göre Uluslararası Projelere İlişkin Yaşanan Sorunlar
- Grafik 93:** Belediyelerin Yurt Dışındaki Kurumlarla İş Birliği Sözleşmeleri

- Grafik 94:** Belediye Ölçeğine Göre Belediyelerin Yurt Dışındaki Kurumlarla İş Birliği Sözleşmeleri
- Grafik 95:** İllere Göre Belediyelerin Yurt Dışındaki Kurumlarla İş Birliği Sözleşmeleri
- Grafik 96:** Belediye Ölçeğine Göre Yurt Dışındaki Kurumlarla İş Birliği Yapılan Alanlar
- Grafik 97:** İllere Göre Yurt Dışındaki Kurumlarla İş Birliği Yapılan Alanlar
- Grafik 98:** Belediye Ölçeğine Göre Yurt Dışındaki Kurumlarla İş Birliği Yaparken Karşılaşılan Sorunlar
- Grafik 99:** İllere Göre Yurt Dışındaki Kurumlarla İş Birliği Yaparken Karşılaşılan Sorunlar
- Grafik 100:** Belediyelerin Uluslararası Etkinliklere Katılım Durumu
- Grafik 101:** Belediye Ölçeğine Göre Belediyelerin Uluslararası Etkinliklere Katılımı
- Grafik 102:** İllere Göre Belediyelerin Uluslararası Etkinliklere Katılımı
- Grafik 103:** Belediyelerin Uluslararası Etkinliklere Katılmama Sebepleri
- Grafik 104:** Belediye Ölçeğine Göre Belediyelerin Uluslararası Etkinliklere Katılmama Sebepleri
- Grafik 105:** İllere Göre Belediyelerin Uluslararası Etkinliklere Katılmama Sebepleri
- Grafik 106:** Belediyelerin Katılım Sağladığı Uluslararası Etkinlikler
- Grafik 107:** Belediye Ölçeğine Göre Katılım Sağlanan Uluslararası Etkinlikler
- Grafik 108:** Belediyelerin Katılım Sağladığı Uluslararası Etkinliklerin Türleri
- Grafik 109:** Belediye Ölçeğine Göre Katılım Sağlanan Uluslararası Etkinliklerin Türleri
- Grafik 110:** İllere Göre Katılım Sağlanan Uluslararası Etkinliklerin Türleri
- Grafik 111:** Belediyelerin Uluslararası Etkinliklere Katılım Sıklıkları
- Grafik 112:** Belediye Ölçeğine Göre Uluslararası Etkinliklere Katılım Sıklığı
- Grafik 113:** Yurt Dışı Görevlendirmeler Esnasında Ziyaret Edilen Kurumlar
- Grafik 114:** Belediye Ölçeğine Göre Yurt Dışı Görevlendirmeler Esnasında Ziyaret Edilen Kurumlar
- Grafik 115:** Belediye Ölçeğine Göre Küresel Gündemlere Dair Farkındalık
- Grafik 116:** İllere Göre Küresel Gündemlere Dair Farkındalık
- Grafik 117:** Belediyelerin Küresel Gündemlere Dair Farkındalık ve Çalışma Yürütme Oranları
- Grafik 118:** Belediye Ölçeğine Göre Küresel Gündemlere Dair Çalışmalar
- Grafik 119:** İllere Göre Küresel Gündemlere Dair Çalışmalar
- Grafik 120:** Belediye Ölçeğine Göre Küresel Gündemlere Dair Yürütülen Çalışmaların Türleri
- Grafik 121:** Belediye Ölçeğine Göre SKA'lara Dair Yürütülen Çalışmaların Türleri
- Grafik 122:** İllere Göre SKA'lara Dair Yürütülen Çalışmaların Türleri

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ALDA	Avrupa Yerel Demokrasi Birliği
BM	Birleşmiş Milletler
CoM	Avrupa İklim ve Enerji İçin Belediye Başkanları Sözleşmesi
C40	C40 Büyük Kentler İklim Liderlik Grubu
ELDW	Avrupa Yerel Demokrasi Haftası
EUROCITIES	Avrupa Şehirler Birliği
EWWR	Avrupa Atık Azaltım Haftası
GIZ	Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu
GWOPA	Küresel Su Operatörleri İş Birliği Ağı
ICLEI	Sürdürülebilirlik İçin Yerel Yönetimler
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
IOPD	Uluslararası Katılımcı Demokrasi Gözlemevi
IOM	Uluslararası Göç Örgütü
MBB	Marmara Belediyeler Birliği
MARUF	Marmara Uluslararası Kent Forumu
NALAS	Güneydođu Avrupa Yerel Yönetim Birlikleri Ağı
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
SKA	Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları
UCLG	Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Dünya Teşkilatı
UNFPA	Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu
UNDP	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
UNHCR	Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliđi
TDBB	Türk Dünyası Belediyeler Birliği
TİKA	Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

TAKDİM

Günümüzde kentler, sadece ulusal sınırlar içinde değil, dünya sahnesinde de etkili birer aktör haline geldi. Küresel ölçekte giderek daha önemli hale gelen şehirler kardeş şehir ilişkileri kurmakta, uluslararası kent ağları oluşturmakta ve pek çok uluslararası paydaşla tematik iş birlikleri ve projeler geliştirmektedir. Bu bağlamda, yerel diplomasi, geleneksel diplomasının tamamlayıcısı olarak, şehirlerin küresel meselelerde daha aktif rol almasını sağlayan önemli bir araç olarak öne çıkıyor.

Marmara Belediyeler Birliği (MBB) kuruluşundan bu yana belediyelerde yerel diplomasi kültürünü yaygınlaştırmak, dış ilişkilere yönelik kapasite gelişimini desteklemek ve belediyeler arası bilgi ve deneyim paylaşımını teşvik etmek adına çok yönlü çalışmalar yürütüyor. Uluslararası ölçekte iyi uygulamaların yaygınlaştırılmasına, belediyeler arası koordinasyonun sağlanmasına ve iş birliği ağları oluşturulmasına zemin hazırlayan MBB, aynı zamanda belediyeleri uluslararası düzeyde temsil ediyor. Bu bağlamda MBB bünyesinde belediyelerin yerel diplomasi faaliyetlerinin ulusal politikalar ve bağlı olunan uluslararası sözleşmelerle uyumlu olması ve başta Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları olmak üzere küresel gündemle ilişkilendirilmesi, ulusal ve uluslararası normların ve gündemin ise belediyelerin talep ve ihtiyaçlarına göre şekillenmesi amacıyla çalışmalar yürütüyoruz. MBB üye belediyelerinin dış ilişkilerinden sorumlu birim temsilcilerinden oluşan Yerel Diplomasi Platformu kapsamında, uluslararası paydaşlarla iş birliği, dayanışma ve diyalog kültürü geliştirilmesinde, uluslararası barış ve uzlaşma ortamı inşasında ve iklim değişikliği, göç gibi yerel yansımaları bulunan küresel sorunların çözümünde yerel diplomasının etkin bir araç olarak kullanılmasını teşvik ediyoruz.

Belediyelerin dış ilişkiler konusundaki kurumsal yapılanmalarını, yerel diplomasi faaliyetlerini ve dış ilişkiler alanındaki faaliyetlerinde karşılaştıkları sorunları tespit etmek amacıyla Marmara Bölgesi ölçeğinde 187 belediyeden dış ilişkiler ve projeler konusunda çalışma yürüten temsilcilerin katılımıyla gerçekleştirdiğimiz bu kapsamlı araştırma sonucunda hazırladığımız rapor, belediyelerin dış ilişkiler alanındaki çalışmaları esnasında yaşadıkları sorunları ve çözüm önerilerini politika önerileriyle birlikte ortaya koyarak yerele ayna tutuyor. Küresel sorunlara çözümlerin yerelden geleceği inancıyla hazırladığımız “Marmara’nın Yerel Diplomasi Analizi: Yerel Yönetimlerin Küresel Bağlantıları” raporu ile yerel yönetimlerin ulusal politikalara ve uluslararası normlara katkıda bulunmasını sağlamanın yanı sıra, bu norm ve politikaların belediyelerin talep ve ihtiyaçlarına göre şekillenmesini hedefliyoruz.

Bu çalışmanın hazırlanmasında büyük emek harcayan Prof. Dr. Birgül Demirtaş, Burcuhan Şener, Özge Sivrikaya, Merve Ağca ve Ayşe Göç Yalçınkaya’ya, Marmara Belediyeler Birliğinin Değerli Encümen Üyelerine, Meclis Üyelerine ve Genel Sekreterine; ayrıca raporun analiz ve veri görselleştirme süreçlerinde katkıda bulunan MBB Veri ve Teknoloji Merkezi ekibine teşekkür ederim. Raporun sahadaki mevcut durum ve ihtiyaçtan hareketle ve bütüncül bir bakış açısıyla ulusal politikalarla uyumlu bir yerel diplomasi anlayışı geliştirilmesine katkıda bulunmasını ve yerel diplomasi faaliyetlerini güçlendirecek somut adımlara ilham kaynağı olmasını temenni ediyorum.

Mustafa Bozbey

Marmara Belediyeler Birliği Başkanı

YÖNETİCİ ÖZETİ

Günümüz siyasal sistemi içinde şekillenmiş, dünyanın farklı bölgelerindeki kent yönetimleri, 20. yüzyılın ilk yarısından itibaren ulus sınırları dışındaki kurumlarla temas halindedir. Kentler, -uzun süredir merkezi yönetimlerle ilişkilendirilmiş olsa da- küresel ve yereldeki sorunların çözümünden sınırlar arası barışın yerleşmesine, kültürel ve tarihsel bağlar sebebiyle çeşitli kurumlarla dayanışma ve iş birliği geliştirilmesinden uluslararası politikaların şekillenmesine katkı sunmaya kadar birçok sebeple diplomasi faaliyetleri yürütmektedir. Merkezi yönetimlerin dış politika faaliyetlerinin yanı sıra, ülkelerin siyasi, idari ve yasal çerçevesinin izin verdiği ölçüde, kent yönetimlerinin de uluslararası ilişkilerdeki önemi, etkinlikleri ve rolleri giderek artmaktadır.

Şehirlerin dış ilişkilerdeki etkinlikleri, yerel diplomasinin hangi araçlarına daha çok odaklandıkları, hangi kurumlarla iletişimde oldukları, dış ilişkiler konusundaki ihtiyaçları ve dış temas yürütürken yaşadıkları zorluklar ülkeden ülkeye olduğu gibi ülke içinde de değişkenlik göstermektedir. Marmara Belediyeler Birliği (MBB), faaliyet alanı olan Marmara Bölgesi'nde dış ilişkiler konusunda yürütülen çalışmaların doğasını anlayabilmek, belediyeler arasındaki farklılıkları ortaya çıkarmak, dış ilişkiler konusundaki kurumsal, yasal ve finansal sorunları tespit etmek ve bu sorunların üstesinden gelmek için atılabilecek adımları içeren politika önerileri geliştirmek için Aralık 2022 - Ocak 2024 tarihleri arasında üye belediyelerine yönelik "Marmara Bölgesi Yerel Diplomasi Araştırması" yürütmüştür. Araştırmanın sonuçları ve bunlara dair öneriler "Marmara'nın Yerel Diplomasi Analizi: Yerel Yönetimlerin Küresel Bağlantıları" başlıklı raporda özetlenmiştir.

Marmara Bölgesi'ndeki 11 ilde (Balıkesir, Bilecik, Bursa, Çanakkale, Edirne, İstanbul, Kırklareli, Kocaeli, Sakarya, Tekirdağ ve Yalova) farklı ölçeklerden MBB üye belediyelerinin tamamı saha araştırmasına katılmıştır. Belediye temsilcilerinin görüşleri yüz yüze, telefon üzerinden ve e-posta yoluyla yapılan, açık uçlu ve seçmeli sorulardan oluşan anket vasıtasıyla alınmıştır. Araştırmanın sonuçları 8 ana başlık altında değerlendirilmiştir. Bu başlıklar sırasıyla belediyelerin dış ilişkilerle ilgili kurumsal yapılarının incelendiği "Belediyelerin Dış İlişkilere Dair Kurumsal Yapıları", belediye personelinin kendi deneyimleri ışığında dış ilişkilere yönelik değerlendirmelerinin alındığı "Belediye Personelinin Dış İlişkilere Dair Görüşleri", yerel yönetimlerin uluslararası kent ağlarına üyeliklerinin ve bu ağlarla ilişkilerinin niteliğinin irdelendiği "Belediyelerin Uluslararası Ağlara Üyelikleri", belediyelerin yurt dışındaki kardeş şehir ilişkilerinin, ilişki kurma sebeplerinin ve ilişkilerinde karşılaştıkları sorunların tespit edildiği "Belediyelerin Kardeş Şehir İlişkileri", belediyelerin uluslararası fon ve hibe kaynaklarına erişimi ile uluslararası projelere dahil olma durumlarının ele alındığı "Belediyelerin Uluslararası Projelere Dahiliyeti", belediyelerin yurt dışındaki kurumlarla kardeş şehir protokolü dışında gerçekleştirdiği iş birliklerine odaklanıldığı "Belediyelerin Uluslararası İş Birliği Sözleşmeleri", belediyelerin uluslararası etkinliklere katılım durumlarını ve Türkiye'nin yurt dışındaki temsilciliklerini ziyaretlerini irdeleyen "Belediyelerin Uluslararası Etkinliklere Katılımı" ve yerel yönetimlerin farklı küresel gündemlerle (Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, Yeni Kentsel Gündem, İklim ve Enerji için Belediye Başkanları Sözleşmesi, Paris Anlaşması, Küresel Göç/Mülteci Mutabakatı, Sendai Afet Risk Azaltımı Çerçeve Sözleşmesi) ilgili farkındalıklarının ve çalışmalarının ortaya konulduğu "Belediyelerin Küresel Gündeme Dair Farkındalıkları ve Çalışmaları" şeklindedir.

Araştırma sonuçlarının bütüncül olarak değerlendirilmesinin ardından belediye ölçeğine (büyükşehir belediyesi, il belediyesi, büyükşehir ilçe belediyesi, ilçe belediyesi ve belde belediyesi) ve il kırılımına göre incelemeler yapılmıştır. Araştırma kapsamında öne çıkan bulgular aşağıda özetlenmektedir.

Belediyelerin Dış İlişkilere Dair Kurumsal Yapıları

- Belediyelerin yalnızca %29'unda özel bir dış ilişkiler birimi bulunmaktadır. Büyükşehir belediyelerinin tamamı bu birime sahipken belde belediyelerinde bu oran %3 sınırında kalmaktadır. Dış ilişkiler birimine sahip olma konusunda en yüksek orana (%64) sahip il olan İstanbul'u Kocaeli (%38) ve Bursa (%35) illerindeki belediyeler takip etmektedir.
- Belediyelerin %85'i dış ilişkiler birimini proje faaliyetleri yürütme maksadıyla oluşturduğunu belirtmiştir. Belediye başkanının inisiyatifiyle dış ilişkiler birimi kurulması, sebepler arasında en az tercih edilen seçenek olsa da belediyelerin %67'si tarafından seçilerek görece yüksek bir oranda kalmıştır.
- Dış ilişkiler alanında faaliyet yürüten birimlerin personeli genellikle 1-5 kişi ile sınırlıdır (%76). Bu personelin en yüksek oranda Siyaset Bilimi ve/veya Uluslararası İlişkiler (%22), Mühendislik (%21) ve Siyaset Bilimi ve/veya Kamu Yönetimi (%20) alanlarından mezun olduğu görülmektedir.
- Belediyelerin %76'si 1-5 arasında yabancı dil bilen personele sahiptir. En çok bilinen yabancı dil İngilizce (%99), ardından Almanca (%18), Arapça (%10) ve Fransızca (%9) gelmektedir.
- Belediye başkanı veya başkan yardımcısıyla dış ilişkiler konusunda istişarede bulunma oranı %83'tür. Belediye temsilcilerinin %33'ü üst yönetimle ayda birden fazla istişare ettiklerini belirtmiştir.
- Dış ilişkiler çalışmalarının belirlenmesinde en önemli etkenin belediye başkanının yönlendirmesi (%81) olduğu gözlemlenmiştir.
- Belediyelerin üst yönetimlerinin dış ilişkiler birimlerinden en büyük beklentisi %79 oranıyla proje geliştirilmesi olarak karşımıza çıkmaktadır.
- Belediyelerin %53'ü dış ilişkiler faaliyetlerinde belediye birlikleri ile iletişim kurduklarını ifade etmiştir. Dışişleri Bakanlığı ile iletişim kurma oranı ise %47'dir.

Belediye Personelinin Dış İlişkilere Dair Görüşleri

- Belediye personelinin %58'i, ulusal dış politikaların belediyelerin dış ilişkilerini etkilediğini belirtirken %42'si bu konuda bir etkilenme olmadığını düşünmektedir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu yerel diplomasinin küresel barışa katkısı olduğunu düşünmektedir. Belediye temsilcilerinin %24'ü bu katkıyı çok fazla, %37'si de kısmen fazla olarak değerlendirmiştir.
- Belediye temsilcilerinin %93'ü, belediyelerin dış ilişkiler konusunda daha aktif rol üstlenmeleri gerektiğini ifade etmiştir. Bu durum, belediyelerin uluslararası alanda daha fazla görünürlük sağlamak istediklerine işaret etmektedir.
- %88 oranında belediye temsilcisi, dış ilişkiler için özel bir birim oluşturulmasının gerekli olduğunu dü-

şünmektedir. Bu sonuç, kurumsallaşma bağlamında dış ilişkiler alanında uzmanlaşmış bir yapılanmaya yüksek oranda ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.

- Ankete katılanların %69'u belediye bünyesinde dış ilişkiler faaliyeti yürütürken en büyük zorluğun bütçe yetersizliği olduğunu belirtirken %43'ü dış ilişkiler konusunda yetkin veya ilgili bölümlerden mezun personel eksikliği olduğunu ifade etmiştir.
- Belediye temsilcilerinin %85'i, dış ilişkiler faaliyetlerini daha etkili yürütebilmek için Belediye Kanunu'nda veya diğer mevzuatta değişiklik yapılması gerektiğini düşünmektedir. Özellikle uluslararası ilişkilerle ilgili alanlardan mezun olanlar için kadro düzenlemeleri ve norm kadro standartlarının iyileştirilmesi öne çıkan ihtiyaçlar arasında yer almaktadır.
- Belediyelerin %83'ü dış ilişkiler birimlerinde Siyaset Bilimi ve/veya Uluslararası İlişkiler bölümü mezunlarının istihdam edilmesi gerektiğini belirtmiştir. İhtiyaç duyulan personel noktasında ikinci sırada %63 ile Mütercim-Tercümanlık bölümü mezunları gelmektedir.

Belediyelerin Uluslararası Ağlara Üyelikleri

- Belediyelerin yalnızca %36'sı en az bir uluslararası kent ağına üyedir. İl belediyelerinin tamamı en az bir ağa üye iken belde belediyeleri arasında herhangi bir uluslararası kent ağına üye belediye yoktur. Uluslararası ağlara üye olmayan belediyelerin yarısından fazlası (%53) ağlar hakkında bilgi sahibi olmadıkları için herhangi bir ağa üye olmadıklarını belirtmiştir.
- Araştırmaya katılan belediyeler arasında en çok üyeye sahip olan uluslararası kent ağı "Türk Dünyası Belediyeler Birliği (TDBB)" olmuştur.
- Uluslararası kent ağlarına üyeliği bulunan belediyelerin %52'si bu ağlarla "iklim değişikliği ve çevre" konusunda iş birliği yapmaktadır. Bu tema hem genel toplamda hem de belediye ölçeklerinin çoğunda diğer temalar arasında en öne çıkan alan olmuştur.
- Uluslararası ağa üye olan belediyelerin %58'i üye oldukları ağların yılda en az bir etkinliğine katılım göstermektedir. Ağların etkinliklerine katılma sıklığı büyükşehir belediyelerinde yüksektir. Kırklareli ve Çanakkale illerinde uluslararası ağa üye olan belediyelerin tamamı üyesi oldukları ağların yılda en az bir etkinliğine katılım göstermektedir.
- Uluslararası ağa üye olan belediyelerin %73'ü üyesi oldukları ağların genel kurullarına katılmaktadır. Ağların genel kurul toplantıları belediyeler arasında en çok katılım gösterilen ağ etkinlikleri olarak karşımıza çıkmaktadır.
- Uluslararası kent ağlarının üyelerine sağladığı katkılar noktasında, üyelerinin farklı kentler ve kurumlarla iş birliği geliştirmesine aracılık etme, bilgi ve deneyim paylaşımı için platform sağlama ve iyi uygulamaları paylaşma rolleri, ağların Marmara Bölgesi'ndeki üyelerine katkıları arasında en öne çıkanlar olmuştur. %12 oranında temsilci ise ağların belediyelerine hiç katkısı olmadığını vurgulamıştır.
- Öte yandan %85 oranında belediye, üyesi oldukları ağlara başta bilgi ve tecrübe paylaşımı olmak üzere farklı yollarla da olsa katkı sunduklarını belirtmiştir. Bu durum kent ağları ve üyeleri arasında tek taraflı

ve yardıma dayanan bir ilişkiden ziyade iki tarafın da birbirinden beslendiği, karşılıklı bir ilişkinin olduğunu göstermektedir.

Belediyelerin Kardeş Şehir İlişkileri

- Araştırmaya katılan belediyelerin %65'inin yurt dışından en az bir tane kardeş şehri vardır. Marmara Bölgesi'ndeki 6 büyükşehir belediyesinden 5'inin, 5 il belediyesinden ise 3'ünün yurt dışından en az bir kardeş şehri bulunmaktadır. Ayrıca tüm belediye türlerinde yurt dışından kardeş şehre sahip olma oranı %50'nin üzerindedir. İl bazında yurt dışından kardeş şehre sahip olan belediye oranının en yüksek olduğu il %82 ile İstanbul olmuştur.
- Kardeş şehir ilişkisi kurulması için ilk adımın nasıl atıldığı konusunda, belediyelerin çoğunluğu (%81) kardeş şehir ilişkilerini belediye başkanının/başkan yardımcısının inisiyatifi ile kurduğunu belirtmiştir. Üst yönetimin inisiyatifi, tüm belediye ölçeklerinde en önde gelen kardeş şehir ilişki kurma motivasyon kaynağı olmuştur. İl bazında bakıldığında ise Bursa ve Edirne dışında araştırma kapsamına giren tüm illerde başkanlık düzeyindeki inisiyatif en sık dile getirilen kardeş şehir ilişkisi kurma motivasyon kaynağıdır.
- Kardeş şehir ilişkisi kurulma sebepleri tematik olarak incelendiğinde, kültürel yakınlık %73 oranıyla belediyelerin en önde gelen kardeş şehir kurma sebebi olmuştur. Dini yakınlık ise %12 oranıyla en az tercih edilen sebeptir. Kültürel yakınlık hem il belediyeleri dışındaki tüm belediye ölçeklerinde hem de İstanbul, Edirne ve Sakarya dışındaki tüm illerde en çok işaret edilen sebep olmuştur.
- Belediyelerin kardeş şehirleriyle yürüttüğü faaliyetler arasında %91 oranıyla kardeş şehri ağırlama ilk sırada, %90 oranıyla kardeş şehri ziyaret etme ise ikinci sırada gelmektedir. Karşılıklı ziyaretler tüm belediye türlerinde ve tüm illerde en sık ifade edilen faaliyetlerden olmuştur.
- Belediyelerin %70'i farklı kardeş şehirleriyle görüşme sıklığı ve iş birliği yürütme bakımından farklılıklar olduğunu belirtmiştir. Farklı kardeş şehirlerle ilişkiler noktasındaki farklılaşma hali, tüm belediye ölçeklerinde en az %67 oranında seyretmektedir. Belediyelerin %60'ının en az bir tane hiç görüşmediği kardeş şehri vardır.
- Hem kardeş şehir ilişkisi kurma hem de mevcut ilişkiyi yürütme sürecinde belediyelerin en sık dile getirdiği sorun bütçe yetersizliği olmuş; nitelikli personel yetersizliği ve dil bariyeri bu sorunu takip etmiştir. Kültürel farklılıklar ise her iki süreç için de en az dile getirilen sorun olmuştur. İki süreçte de bütçe yetersizliği illerin çoğunda en çok ifade edilen sorundur.
- Kardeş şehirleri olan belediyelerin %22'si en az bir tane kardeş şehirleri ile ilişkilerini sonlandırdıklarını belirtmiştir. Bu belediyelerin çoğunluğu (%62) ulusal dış politikadan kaynaklı sorunları, %38'i ise ilişkilerin pasif hale gelmesini ilişkilerini sonlandırma sebebi olarak işaret etmiştir.
- Kardeş şehri olan belediyelerin yalnızca %33'ünün kardeş şehirleriyle özgün bir projesi vardır. Kardeş şehirleriyle özgün proje yürüttüğünü ifade eden belediye sayısı iller bazında oldukça sınırlı kalmıştır.

Belediyelerin Uluslararası Projelere Dahiliyeti

- MBB üye belediyelerinin %45'i ortakları arasında yabancı kurumların da olduğu veya uluslararası bir kuruluş tarafından fonlanan, bitmiş ya da devam eden en az bir projeleri olduğunu belirtmiştir. Büyükşehir belediyelerinin tamamı uluslararası bir projeye dahil iken diğer belediye ölçeklerinde oran düşmektedir. Bilecik dışında tüm illerde en az bir belediye bir uluslararası proje yürüttüğünü belirtmiştir.
- Uluslararası proje yürüttüğünü ifade eden belediyelerin çoğunun (%53) projeleri "Erasmus", "Ufuk Avrupa (Horizon)", "Karadeniz İşbirliği" ve "Türkiye ve Avrupa Birliği Arasında Şehir Eşleştirme Hibe Programı" dışında kalan diğer Avrupa Birliği Hibe Programları kapsamında finansal olarak desteklenmiştir. Erasmus programı %49 oran ile diğer öne çıkan fon kaynağı olmuştur. Söz konusu fon kaynakları, belediye ölçeğine ve il kırımlarına göre değerlendirmelerde de öne çıkmaktadır.
- İklim değişikliği ve çevre teması uluslararası proje yürüten belediyelerin çoğunluğunun (%61) en az bir projesinin temasını oluşturmaktadır. Bu tema tüm belediye türlerinde en çok dile getirilen tema olmuştur. Ayrıca 10 ilde en az bir belediye bu tema ile ilgili çalışma yürütmektedir.
- Belediyelerin çoğunluğu uluslararası projelerde "ortak" (%78) ve "ana başvuran" (%65) olarak yer almaktadır.
- Yurt dışından kardeş şehir dışındaki belediyeler, uluslararası proje yürüten MBB üye belediyelerinin çoğunluğunun (%65) proje ortaklığı yaptığı kurumlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye'deki sivil toplum kuruluşları ile üniversite ve araştırma merkezleri de %55 ile öne çıkan diğer ortak kurumlardır. Büyükşehir belediyelerinin ortaklık kurduğu kurumların türleri diğer belediye türlerindeki belediyelere göre daha çeşitlidir. Uluslararası projeler kapsamında Türkiye'deki bakanlıklar, yurt dışındaki sivil toplum kuruluşları ve Türkiye'deki üniversiteler/araştırma merkezleri ile kurulan ortaklıklar 9 ilde en az bir belediye tarafından tercih edilerek coğrafi olarak en geniş alana yayılan ortaklıklar olmuştur.
- Belediyelerin önemli bir kısmında (%45) uluslararası projelerden sorumlu tek bir birim yoktur. Uluslararası projeler çoğunlukla birden fazla birimin koordinasyonunda yürütülmektedir.
- Proje başvurularının olumsuz sonuçlanması, uluslararası projeler konusunda en öne çıkan sorun olmuştur.

Belediyelerin Uluslararası İş Birliği Sözleşmeleri

- MBB üye belediyelerinin yalnızca %24'ü iş birliği protokolleri/sözleşmeler yoluyla iş birliği yaptığını belirtmiştir. Böylece protokoller aracılığıyla kurulan iş birlikleri, diğer iş birliği formlarına (kardeş şehir protokolleri, uluslararası projelerde ortaklıklar, uluslararası kent ağlarına üyelik) göre daha az tercih edilen bir iş birliği modeli olmuştur. Büyükşehir belediyelerinde bu tip iş birliği modeli yaygın olarak kullanılırken diğer belediye türlerinde protokoller/sözleşmeler yoluyla kurulan iş birlikleri ciddi bir şekilde düşmektedir. Çanakkale dışındaki tüm illerde bu iş birliği modeli gözlemlenmiştir.
- Belediyelerin sözleşmeler yoluyla diğer kurumlarla iş birliği yaptığı temalar arasında "kültür" teması en

öne çıkan tema olmuştur. Bu temayı takip eden tema ise kent ağlarıyla yapılan iş birliğinde ve uluslararası projeler kapsamında yapılan iş birliğinde öne çıkan “iklim değişikliği ve çevre” teması olmuştur. Farklı belediye türlerinde de “iklim değişikliği ve çevre” en çok tercih edilen şık olmuştur. Ayrıca “kültür” ve “iklim değişikliği ve çevre” temaları en çok ilde görülen iş birliği temasıdır.

- Sözleşme ve protokollerin kağıt üzerinde kalması ve dil bilen personel eksikliği sözleşmeleri/protokolleri yoluyla kurulan iş birliklerini yürütme sürecinde en yaygın olarak gözlemlenen sorun olmuştur. Nüfus açısından daha büyük belediyelerde sözleşmelerin kağıt üzerinde kalması en önemli problem olarak gösterilirken, görece daha küçük nüfuslu ilçe ve belde belediyelerinde insan kaynağı/personel eksikliği daha öne çıkan problemler arasında yer almıştır.

Belediyelerin Uluslararası Etkinliklere Katılımı

- MBB üye belediyelerinin %56'sı uluslararası etkinliklere katılım sağladıklarını belirtmiştir. Uluslararası etkinliklere katılım, büyükşehirlerde daha yüksek orandadır.
- Uluslararası etkinliklere katılımı kısıtlayan nedenler incelendiğinde “katılım için yeterli finansal kaynağın olmaması” (%67), “belediyelerin uluslararası etkinliklerden haberinin olmaması” (%34), “katılım sağlayacak personelin bulunmaması” (%30) ve “dil bariyeri” (%27) ön plana çıkan başlıca hususlardır.
- Belediyelerin katılım sağladıkları uluslararası etkinlikler arasında “kardeş şehirlerinin düzenlediği etkinlikler” (%66), “uluslararası projelerin etkinlikleri” (%56), “üye olunan uluslararası ağların düzenledikleri etkinlikler” (%47) ve “uluslararası kuruluşların etkinlikleri” (%44) ön plana çıkmaktadır.
- Katılım sağlanan etkinliklerin türlerine bakıldığında “teknik gezi/çalışma ziyareti” (%69) ilk sırada yer alırken takiben “konferans/sempozyum/seminer” vb. etkinlikler (%57) ile “fuar/stant/expo/sergi” katılımı (%55) gelmektedir. Uluslararası etkinliklere katılan belediyelerin %41'i eğitimlere, %38'i ise çalıştaylara katılım sağladıklarını ifade ederken üye olunan uluslararası kuruluşların etkinliklerine katılım oranı %36'dır.
- Belediyelerin uluslararası etkinliklere katılım sıklıkları değişmekle birlikte yaklaşık %73'ü yılda en az bir kez uluslararası etkinliklere katılım sağladıklarını ifade etmiştir.
- Uluslararası etkinliklere katıldığını belirten 105 belediyenin 63'ü (%60) yurt dışı ziyaretlerinde ülkemizin yurt dışı temsilciliklerini ziyaret ettiklerini belirtmiştir. İlgili belediyelerin %83'ü büyükelçilik ve konsolosluk gibi temsilcilikleri ziyaret ettiklerini, %38'i Yunus Emre Enstitüsü'nü, %30'u ise TİKA'yı ziyaret ettiklerini ifade etmiştir.

Belediyelerin Küresel Gündeme Dair Farkındalıkları ve Çalışmaları

- MBB üye belediyeleri arasında 6 küresel gündemden en çok bilinen gündem Paris Anlaşması olmuştur. %63 oranında belediye temsilcisi anlaşmadan haberdar olduğunu belirtmiştir. Belediyeler arasında bilinirlik oranı en düşük olan gündem ise %19 oranıyla Sendai Afet Risk Azaltımı Çerçeve Sözleşmesi olmuştur. Büyükşehir belediyelerinde Yeni Kentsel Gündem dışındaki tüm gündemlere yönelik farkındalık oranı %67'nin üzerindedir. Diğer belediye türlerinde farkındalık oranları gündemden gündeme

büyük değişiklikler göstermektedir. Paris Anlaşması araştırmaya dahil olan tüm illerde bilinirliği en yüksek olan gündemlerden biri olmuştur.

- Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi araştırmaya katılan belediyeler arasında %29 oranıyla en çok çalışma yürütülen gündem olmuştur. Belediyeler arasında en çok bilinen gündem olan Paris Anlaşması üzerine çalışma yürüten belediyelerin oranı %14 seviyesinde kalmıştır. Gündemlere yönelik çalışma yürütme oranları gündemin kendisine ve belediye türüne göre önemli farklılıklar göstermektedir. Balıkesir, İstanbul ve Tekirdağ'da araştırmaya konu edilen 6 gündemin hepsine dair en az bir belediye çalışma yürütmektedir.
- Küresel gündemler konusunda yerel halka yönelik farkındalık çalışması yapılması, %41 oranıyla belediyelerin küresel gündemlere dair çalışmalarında en öne çıkan çalışma türü olmuştur. Gündemler konusunda en az odaklanılan çalışma ise %11 oranıyla rapor hazırlama olarak karşımıza çıkmaktadır.
- Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları konusunda belediyeler arasında en sık ifade edilen çalışma %21 oranıyla uluslararası projelerde bu çerçeveyi ön plana çıkarma olmuştur. 2030 Gündemi ile ilgili rapor yazımı ve yerel halka yönelik farkındalık çalışması yürütme, bu çerçeve kapsamında en az oranda (%10) yürütülen çalışma türleri olmuştur.